มติชน·โพสต์

กสม.เปิดเวทีถกปมพัฒนาริมน้ำ

ชี้ตั้งธงสร้างทางเลียบ/จวกสจล.ศึกษาไม่รอบด้าน-แนะรอรัฐบาลหน้าตัดสินใจ

กรุงเทพฯ ● กสม.เปิดเวทีถกปมสร้างทางเลียบแม่น้ำเจ้าพระยา "กลุ่มเพื่อนแม่น้ำ" จวก "สจล." ศึกษาไม่รอบด้าน เมินเสียงต้านชาวบ้านในชุมชน เผยจัดทำทีโออาร์ผิดตั้งแต่ต้น ชี้ทำตาม กทม.ตั้งธงไว้แล้ว "เตือนใจ" แนะ คสช.อย่ารีบเร่ง รอรัฐบาลชุดใหม่ตัดสินใจ

เมื่อวันที่ 29 กันยายน ที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ศูนย์ราชการ ถนนแจ้งวัฒนะ มีการจัดประชุมรับฟังข้อเท็จจริงการละเมิดสิทธิจากการดำเนินโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา จัดโดยกลุ่มเพื่อนแม่น้ำ ตัวแทนคือนายยศพล บุญสม ผู้ร่วมก่อตั้งกลุ่มเพื่อนแม่น้ำ และมีผู้ร่วมเสวนาจากตัวแทนสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.) คือ นางอันธิกา สวัสดิ์ศรี โฆษกและรองผู้จัดการโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา

ทั้งนี้มีผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ นายกฤต ไกรกิตติ อดีตอธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงต่างประเทศ นายสุวัฒนา จิตดลลากร อาจารย์ประจำคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ นางสิตางค์ พิลัยหล้า อาจารย์ประจำคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และนางเตือนใจ ดีเทศน์ ประธานอนุกรรมการด้านสิทธิชุมชนและฐานทรัพยากร คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นประธานในที่ประชุม

นายยศพล กล่าวว่า การพัฒนาพื้นที่ริมแม่น้ำเพื่อให้ทุกคนเข้าถึงได้นั้น มีหลายทางเลือกไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตชาวบ้านในชุมชน การส่งเสริมด้านวัฒนธรรมและที่อยู่อาศัย แต่เหตุใดจึงเลือกสร้างทางคอนกรีตเลียบแม่น้ำ ซึ่งใช้ระยะเวลาศึกษาสั้นเพียงแค่ 7 เดือนเท่านั้น ในขณะที่แผนแม่บทไม่มีการรับฟังความคิดเห็นประชาชนแต่อย่างใด ในขณะที่หน่วยงานรัฐอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องแทบจะไม่ได้รับทราบรายละเอียดข้อมูลโครงการ และไม่มีส่วนร่วมตัดสินใจในการพัฒนาครั้งนี้เลย นั่นหมายความว่า การศึกษาและออกแบบของ สจล.และ ม.ขอนแก่น ถูกตั้งธงไว้เรียบร้อยแล้วโดย กทม.

"ที่อันตรายคือ การทำประชาพิจารณ์จำนวน 3 ครั้งที่ผ่านมาไม่ได้มีการรับฟังความเห็นเพื่อแก้ไขแผนแม่บท ไม่มีการกำหนดส่วนได้ส่วนเสียของประชาชนต้น กลางและปลายน้ำ ซึ่งมีผลกระทบอย่างมหาศาล หากตั้งธงไว้ก่อน สุดท้ายคำตอบคือสร้างทางเลียบแม่น้ำนั่นเอง" นายยศพลกล่าว

นายกฤตกล่าวว่า ในเมื่อโครงการนี้เป็นของรัฐบาล แต่เหตุใดจึงไม่มีการนำเสนอต่อสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) ซึ่งสิทธิตามรัฐธรรมนูญ หากรัฐจะทำโครงการอะไรต้องให้ประชาชนรับทราบและมีสิทธิสอบถามข้อสงสัย ขณะนี้ตนยังไม่ได้รับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งกระทรวงวัฒนธรรมที่ดูแลเรื่องภูมิสถาปัตยกรรม รวมถึงสภาหอการค้า สภาอุตสาหกรรม และสมาคมท่องเที่ยวได้มามีส่วนร่วมในการพิจารณาเรื่องนี้หรือไม่อย่างไร

"ผมยังไม่เคยได้รับฟังความเห็นจากภาคธุรกิจเอกชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียในเรื่องนี้เลย ซึ่งหมายความว่า ทีโออาร์ ชุดนี้ผิดตั้งแต่ต้น" นายกฤตกล่าว

นางสิตางค์กล่าวว่า โครงการนี้ใช้งบประมาณเยอะมาก ซึ่งเกิดขึ้นในขณะที่ คสช. เข้ามาดูแลประเทศ โดยระบุวัตถุประสงค์เพื่อการให้ประชาชนเข้าถึงแม่น้ำเจ้าพระยา แต่ตนคิดว่าเรื่องนี้ไม่ใช่ปัญหาเร่งด่วนที่ กทม.ต้องจัดการ เนื่องจากขณะนี้ กทม.มีปัญหาเยอะอยู่แล้ว ทั้งเรื่องน้ำท่วม การจัดระเบียบคูคลองต่างๆ

นายสุวัฒนากล่าวว่า โครงการนี้มีผลกระทบต่อประชาชนเป็นจำนวนมาก ซึ่งหากจะทำโครงการใหญ่ขนาดนี้ต้องมีการศึกษาทั้งระบบ ไม่ใช่แค่เพียงการศึกษาผลกระทบกับประชาชนที่อาศัยอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาในระยะ 14 กม. แรกเท่านั้น การบอกว่านโยบายนี้จะส่งเสริมในการท่องเที่ยว แต่ก็ต้องย้อนถามว่า ได้สำรวจประชาชนที่ทำธุรกิจท่องเที่ยวบริเวณริมแม่น้ำหรือไม่ จึงทำให้ตนไม่แน่ใจว่าสิ่งที่ สจล.ได้ศึกษาลงไปนั้นคลอบคลุมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างทั่วถึงหรือไม่ ซึ่งนี่คือจุดอ่อนของทีโออาร์ฉบับนี้

นางอันธิกา โฆษกโครงการฯ กล่าวว่า ในช่วง 2 เดือนแรก เราไปชี้แจงทำความเข้าใจเรื่องโครงการต่อชุมชน แต่สิ่งที่เป็นข้อกังวลมากที่สุดคือ สถานประกอบการต่างๆ ได้ใช้พื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำไปเป็นพื้นที่ส่วนตัวไม่น้อย และขอถามว่า หากชาวบ้านไม่เห็นด้วยเหตุใดจึงไม่มาร่วมประชุมครั้งนี้

"เราต้องให้ความสำคัญเรื่องการพิทักษ์สิทธิทุกคนอย่างเท่าเทียมในการเข้าถึงริมน้ำ โดยที่ไม่ต้องเข้าโรงแรมหรือนั่งรับประทานอาหารร้านริมน้ำ ข้อมูลของการมีส่วนร่วมนั้น เราได้ทำมาตลอด 7 เดือน ซึ่งทำไปอย่างรอบคอบ ส่วนเรื่องแบบโครงการที่ผ่านมาเปิดเผยตลอดทุกครั้งที่ทำประชาพิจารณ์ หากเรามองมนุษย์เท่ากัน เหตุใดพื้นที่ริมคลองตรงนั้นมีเสียงสะท้อนน้อยมาก ซึ่งทาง สจล.ไม่ได้ละเลยสิทธิของประชาชนแต่อย่างใด" นางอันธิกากล่าว

ด้านนางเตือนใจกล่าวว่า การประชุมในครั้งนี้เป็นการสอบถามข้อเท็จจริงจากผู้ดำเนินโครงการพัฒนาพื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา และผู้ร้องเรียนถึงผลกระทบต่อประชาชนที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งเบื้องต้นพบว่า ปัญหาของโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาคือ นโยบายในการดำเนินโครงการอย่างรีบเร่ง และไม่ตอบโจทย์ได้ชัดเจนว่าโครงการเกิดประโยชน์ใดๆ การศึกษาผลกระทบของโครงการไม่ครบถ้วนรอบด้านในมิติต่างๆ ซึ่งแม่น้ำเจ้าพระยาถือเป็นลุ่มน้ำที่มีอารยธรรมหลากหลาย การดำเนินโครงการใดๆ ในพื้นที่อาจส่งผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้าง

"โครงการดังกล่าวของรัฐบาลมีแนวทางเพื่อสร้างพื้นที่ให้แก่ประชาชน แต่ไม่ใช่โครงการที่ต้องเร่งดำเนินการอย่างเร่งด่วน ซึ่งรัฐบาลขณะนี้จะมีระยะเวลาการทำงานอีกเพียงไม่เกิน 2 ปี โครงการดังกล่าวจึงควรมีการพิจารณาความเหมาะสมในการดำเนินงาน ไม่ควรรีบเร่ง รัฐบาลอาจต้องพิจารณารอให้มีรัฐบาลใหม่เป็นผู้ตัดสินใจในการดำเนินโครงการต่อไปมากกว่า"กรรมการสิทธิมนุษยชน กล่าว.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้